

**REVISTA DE ISTORIE
„VASILE CONTA”
TÂRGU-NEAMȚ**

**Historical Magazine „Vasile Conta”,
Târgu-Neamț**

**Revue Historique „Vasile Conta”
Târgu-Neamț**

**Volumul V, nr. 2, decembrie 2023
Volume V, issue 2, december 2023
Volume V, no. 2, décembre 2023**

Iași
Editura PIM, 2023

**PROTESTELE DIN REPUBLICA MOLDOVA DIN APRILIE 2009:
DE LA SIMPLE DEMONSTRAȚII LA PROTESTE ȘI
VANDALISM**

*

**PROTESTS IN THE REPUBLIC OF MOLDOVA IN APRIL 2009:
FROM SIMPLE DEMONSTRATIONS TO PROTESTS AND
VANDALISM**

*

**MANIFESTATIONS EN MOLDAVIE EN AVRIL 2009 : DE
SIMPLES MANIFESTATIONS À DES ACTES DE VANDALISME**

Cristea NICOLAE¹

***Rezumat:** Scopul expunerii de față îl constituie problematica protestelor din Republica Moldova, care au avut loc în aprilie 2009. Ne vom axa pe motivul protestelor și evoluția acestora în decursul a câtorva zile. Totodată, lucrarea are ca scop aducerea la cunoștința oamenilor anumite fapte care au fost neglijate. Din acest motiv este necesară prezentarea unei alte perspective asupra celor întâmplate.*

***Cuvinte cheie:** Alegeri, Republica Moldova, Manifestații, Proteste, Vandalism, Societate, Politică.*

*

***Abstract:** The aim of the given work is the representation of the protests in the Republic of Moldova, which took place in April 2009. The main focus is on the reason for the protests and how they evolved during the few days they took place. At the same time, the work aims to bring to people's attention certain facts that have been ignored or possibly mixed with multiple information. For this reason, I believe that society should know the events of those days as they unfolded.*

***Keywords:** Elections, Republic of Moldova, Demonstrations, Protests, Vandalism, Society, Politics.*

*

***Résumé:** L'objectif de ce document est de présenter les manifestations qui ont eu lieu en avril 2009 en République de Moldavie. Le sujet principal de l'article se concentrera sur les raisons des protestations et leur évolution pendant plusieurs jours. En même temps, le document vise à attirer l'attention du public sur certains faits qui ont été négligés. Pour cette raison, il est nécessaire de présenter une perspective différente sur ce qui s'est passé.*

***Mots-clés :** Élections, République de Moldavie, manifestations, protestations, vandalisme, société, politique.*

---

¹ Universitatea București, Facultatea de Istorie, Masterand în cadrul programului Istoria și Practica Relațiilor Internaționale.

Introducere

Republica Moldova este un stat cu o istorie destul de îndelungată, dar a cărei independență reală a fost recunoscută abia recent. Începând cu anul 1991 și până în prezent, schimbările politice întâmpinate de către tânărul stat au dezbinat societatea. Principalul punct de cotitură care a dus la o reorientare politică și a gândirii publice, a avut loc în 2009. Așa numita *Revoluție Twitter*, în realitate fiind o manifestare ce a ieșit de sub control, a avut loc în perioada 6 – 8 aprilie, a întruchipat prin sine un adevărat calvar atât pentru stat, cât și pentru tânăra societate. În această lucrare voi încerca să prezint desfășurarea evenimentelor și evoluția acestora de la simple manifestări pașnice până la proteste violente și vandalism. În afară de aceasta, voi atrage atenția asupra rolului partidelor politice, care au participat la evenimentele date și adevărata față a anumitor personalități din mediul politic moldovenesc. Voi începe discuția cu alegerile parlamentare care au avut loc înainte de proteste și pot fi considerate drept catalizator al manifestărilor și mișcărilor pornite de către tineri și nu doar. Mai departe discuția se va îndrepta spre prezentarea evenimentelor din următoarele zile până la calmarea situației.

În acest context, manifestațiile din Republica Moldova din 2009 pot fi comparate, în oarecare măsură, cu manifestația ce a avut loc, tot în aceeași țară, în anul 1991, ambele având la bază anumite pretexte atât politice, cât și sociale. Totodată, voi prezenta felul în care protestele din 2009 au fost influențate de interesele personale ale figurilor politice, nevoile societății fiind lăsate pe planul secundar. Astfel, evenimentele din acele zile și-au lăsat o amprentă asupra societății moldovenești, unele efecte fiind resimțite și în prezent.

Vorbind chiar despre manifestațiile din Republica Moldova din 2009, se poate efectua o analogie cu manifestația din 1991. Pot spune că cele două evenimente menționate se aseamănă destul de mult având la baza lor anumite pretexte atât politice cât și sociale.

1. Perioada de dinaintea protestelor, algerile din 5 aprilie 2009

Pe 5 aprilie 2009 s-au ținut alegerile parlamentare din Republica Moldova. Aceasta este o dată importantă pentru istoria tânărului stat. În pofida faptului și a multor estimări anticipate, se poate considera din start că rezultatele acestor alegeri vor motiva societatea tânără să iasă în stradă pentru a-și exprima nemulțumirea și propria părere. În condițiile date, cred că ar trebui atrasă atenția asupra faptului că Republica Moldova are forma de conducere parlamentară, iar conform schimbării efectuate la data de 05.07.2000, prin legea Nr. 1115², președintele era ales de către parlament, prin votul a minim 61 de deputați. Astfel, partidul care va acumula în urma alegerilor minimul necesar (61) de mandate în parlament va putea alege președintele țării și

---

² https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=91486&lang=ro (accesat la data de 14.05.2022).

promulga legile necesare. Schimbarea partidului de la conducere cu un alt partid cu viziune/ideologie total opusă poate afecta radical drumul construit înainte de fostul partid de la conducere. Așadar, nimic nu preconiza că aceste alegeri vor ieși din comun și vor porni o mișcare amplă contra fostului regim al P.C.R.M.

La aceste alegeri din 5 aprilie au participat *17 concurenți: 12 partide și 5 candidați independenți*³. Cei 5 candidați independenți nu au reușit să acumuleze minimul necesar de voturi pentru a trece pragul și a fi aleși ca parlamentari neafiliați, cu toate că pentru candidații independenți pragul de trecere este cu mult mai mic decât pentru un partid sau un bloc electoral; după cum prevede *Codul Electoral al Republicii Moldova*⁴, acesta reprezenta doar 2% din ansamblul pe țară, față de 6% pentru un partid ori 7 % pentru un bloc electoral⁵. Un fapt destul de important este că înainte de scrutin, au candidat *21 de concurenți electorali, 4 dintre care ulterior s-au retras din campania. (Parlamentul, aprilie 2009, para 1)*⁶.

Ziua scrutinului nu s-a remarcat prin nimic deosebit: a fost organizat un sondaj la ieșirea de la urne de către Institutul de Politici Publice, rezultatele sondajului fiind următoarele: „*PCRM – 44,7% cu 55 de mandate, urmat de PL – 14,5% cu 17 mandate, P.L.D.M. – 14% cu 17 mandate și AMN – 9,9% cu 12 mandate*”⁷. Cifrele date au prezis faptul că P.C.R.M. va prelua majoritatea parlamentară, cu toate că pentru votarea președintelui erau necesare 61 de mandate, ceea ce ar fi impus ca P.C.R.M. să creeze o alianță cu un alt partid, sau să participe la alegerile parlamentare repetate. Din start se poate vedea că partidele de dreapta (P.L., P.L.D.M. și A.M.N.) nu vor putea efectua o alianță în parlament. Cauza principală fiind mandatele oferite care nu vor fi suficiente pentru a vota un președinte; așadar singura variantă de alianță posibilă a fost dintre un partid pro-european și P.C.R.M.

Conform *Delegației de observare a alegerilor*, creată de Parlamentul European, alegerile date au avut un caracter pe cât posibil democratic: „Alegerile au fost bine organizate și au avut loc într-o atmosferă calmă și pașnică... Echipa PE a remarcat o serie de probleme, cum ar fi cea a unor observatori din partea PCRM care încercau să influențeze alegătorii... Unele echipe au constatat o neclaritate evidentă cu privire la documentele de identitate necesare pentru a vota. În majoritatea centrelor de vot nu erau afișate listele partidelor. (Parlamentul European, aprilie 2009, para 26)”⁸.

---

³ <http://old.cec.md/index.php?pag=news&id=1178&l=ro&start=10> (accesat în data de 16.05.2022).

⁴ Parlamentul Republicii Moldova, *Codul Electoral*Nr. CE1281/1997, <https://www.parlament.md/CadruLegal/Codulelectoral/tabid/153/language/ro-RO/Default.aspx> (accesat în data de 16.05.2022).

⁵ Bloc Electoral – Două partide sau mai multe formează împreună un bloc electoral.

⁶

<https://www.parlament.md/LinkClick.aspx?fileticket=%2BfytU8OK7%2B0%3D&tabid=96&language=ro-RO> (accesat în data de 16.05.2022).

⁷ <http://www.e-democracy.md/elections/parliamentary/2009/exit-poll/> (accesat în data de 16.05.2022).

⁸ Marianne Mikko, *Alegerile Parlamentare din Republica Moldova: Delegația de Observare a Alegerilor 3-7 Aprilie 2009*, NTV788403RO.doc, p.

Toate acestea ne prezintă faptul că, în mare parte, în momentul desfășurării alegerilor nu se observau abateri de la legea electorală, cu toate că influență din partea partidelor a fost văzută în permanență ca o normă.

La finalul zilei și după încheierea alegerilor, s-a început numărarea buletinelor de vot, rezultatele fiind similare cu cele exprimate în sondaje. Pentru început trebuie remarcat faptul că la alegeri au participat 57,55% din populația Republicii Moldova⁹. În urma numărării buletinelor, P.C.R.M. a primit în urma scrutinului 60 de mandate, fiind urmat de P.L. și P.L.D.M., fiecare cu 15 mandate, și în final A.M.N. cu 11 mandate¹⁰. Restul candidaților nu au acumulat minimul necesar pentru a-și asigura un loc în parlamentul statului. Însă, principala problemă cu care s-a confruntat P.C.R.M. a fost vot unic *votul de aur*, ce ar fi condiționat imediat alegerea președintelui.

Remarcăm, de altfel, problema aceluși singur vot ce nu i-a ajuns partidului comunist să formeze majoritatea necesară pentru a alege președintele statului. În condițiile date, se puteau prevedea două căi: repetarea scenariului din 2005 cu crearea unei alianțe cu alt partid sau alegerile anticipate, care și vor urma în urma dizolvării parlamentului și efectuarea alegerilor repetate din 29 iulie 2009.

2. Începutul manifestațiilor – 6 aprilie

Data de 6 aprilie 2009 de multe ori nu este luată în seamă atunci când se vorbește despre protestele din Republica Moldova, cu toate că a în această zi mulțimea formată din studenți și alte persoane a ieșit în Piața Marii Adunări Naționale, pentru a contesta rezultatele preliminare ale alegerilor parlamentare. Principalul mijloc de mobilizare a tinerilor a fost mesajul răspândit prin intermediul rețelelor de social-media, mesajul fiind următorul: „6 aprilie – zi de doliu național. Dacă nu ai votat pentru PCRM, ia o lumânare și ieși în stradă! Ne vedem la ora 18:00, la Ștefan cel Mare! (Publica TV, 2011, minutul 1)”¹¹. Canalul Publica TV, în emisiunea *Țara lui Dogaru*, a prezentat o reluare a faptelor din 6 aprilie intitulată „Filmul 6 aprilie 2009”, prezentându-ne astfel începutul acelor evenimente: „Apelul lansat de un grup de tineri, a scos capitala din amorțeală. Încă înainte de ora 18, câțiva zeci de tineri s-au adunat lângă statuia lui Ștefan cel Mare cu flori, lumânări și pancarte, acțiunea se desfășura pașnic...”¹²

---

6. <https://www.europarl.europa.eu/cmsdata/146815/20090921ATT60967RO.pdf> (accesat în data de 16.05.2022).

⁹ <http://www.e-democracy.md/elections/parliamentary/2009/info/> (accesat în data de 16.05.2022).

¹⁰

<https://www.parlament.md/LinkClick.aspx?fileticket=%2BfytU8OK7%2B0%3D&tabid=96&language=ro-RO> (accesat în data de 16.05.2022).

¹¹ https://www.youtube.com/watch?v=AaNZFrS4_Ak (accesat în data de 18.05.2022).

¹² https://www.youtube.com/watch?v=AaNZFrS4_Ak (Despre 6 aprilie 2009, accesat în data de 18.05.2022).

Așadar, principalul factor care a stat la baza mișcărilor sociale, care au fost începute de studenți, a fost victoria P.C.R.M. din cadrul alegerilor parlamentare. Realitatea acelei zile a fost una totul diferită, nu simpla cooperare a tinerilor, ci manipularea acestora în folosul unor persoane, precum: Natalia Morari, Eduard Baghirov, Dorin Chirtoacă ș.a.m.d. Toate persoanele menționate își vor arăta adevărata față cu mult mai târziu, doar că poporul moldovenesc a avut totuși o altă părere ce se poate înțelege prin următoarea vorbă populară: „Moldovenii au o memorie scurtă, ceea ce le convine celor de la guvernare”.¹³

Vom începe prezentarea personajelor cu d-na. Natalia Morari, care ulterior singură va confirma că a participat la declanșarea manifestațiilor din 6 aprilie 2009. Astfel, pe data de 7 aprilie d-na. Morari, la ora 12:39 am, pe forumul livejournal.com și-a descris planul de declanșare a acestor manifestațiilor: „Șase persoane. Zece minute pentru creativitate și luare de decizii. Câteva ore de răspândire a informației prin rețele, Facebook, bloguri, trimiterea de SMS-uri prietenilor și trimiterea de email-uri. Întreaga organizație – funcționează online...”.¹⁴ Nu există dovezi că la înfăptuirea acestor lucruri a stat doar d-na. Natalia Morari, însă ea este văzută ca fiind pionul central. În trecut, Natalia Moraru se mai remarcase prin participarea la alte manifestații, doar că la Moscova, respectivele manifestații militând pentru eliberarea dl. Mihail Hodorkovski, acuzat de corupție și escrocherie.

O altă persoană mai puțin cunoscută în societatea moldovenească este dl. Eduard Baghirov, despre care se spune că el ar fi declanșat de fapt aceste manifestații. Cu toate că în Republica Moldova a fost învinuit și arestat, dl. Baghirov a reușit să fugă în Ucraina de unde a ajuns în Moscova cu avionul. Dacă s-a implicat și cum s-a implicat această persoană, va rămâne totuși sub semnul întrebării din cauza puținelor dovezi care ar putea implica persoana dată.

Vorbind despre declanșarea protestelor, înțelegem că rolul social-media a fost major în desfășurarea evenimentelor, iar așa numita *Revoluție Twitter* a fost punctul de pornire al manifestațiilor. Important este să vedem cele două părți ale acestor manifestații și cum s-a ajuns la protestele din ziua următoare. În prim plan sunt cuvintele d-nei. Morari, care sugerează următoarele: „Subliniem că acțiunea noastră din 6 aprilie a fost una pașnică și nu au existat încălcări ale legii, fapt confirmat la 7 aprilie de către președintele Parlamentului, Marian Lupu, în cadrul unei întrevederi cu liderii partidelor care au obținut votul în Parlament: Dorin Chirtoacă, Vlad Filat și Serafim Urechean. La numai 2 ore după încheierea mitingului, la ora 22:00, la intersecția străzilor Bonulescu Bodoni și Ștefan cel Mare, un grup de persoane necunoscute a încercat să răstoarne un microbuz și un troleibuz. Nici unul dintre membrii grupului de inițiativă *Sunt anticomunist* nu a participat la această

---

¹³ D. Damian, Protestele din Republica Moldova, din primăvara anului 2009, Interviu, 2022, București.

¹⁴ Orig. – Шесть человек. 10 минут на креатив и принятие решения. Несколько часов распространения информации по сетям, facebook, блогам, смс друзьям и e-mail рассылкам. Вся организация - через интернет... [trad.a] – <https://natmorar.livejournal.com/2009/04/07/> (accesat în data de 18.05.2022).

provocare”.¹⁵ Se spunea pe atunci că la declanșarea manifestațiilor au participat și alte persoane, precum liderii partidelor de opoziție: Vlad Filat, Serafim Urecheanu, Mihai Ghimpu și Dorin Chirtoacă. Rolul celor menționați va fi crucial. Înainte de a trece la cercetarea implicației acestor persoane, vom descrie activitatea tinerilor din așa numita grupare anti-comunistă, care aveau printre cele mai recunoscute lozinci *Jos Comuniștii și Unu, doi – Comuniștii la Gunoi*.

Adunați în fața statuii lui Ștefan cel Mare, tinerii au venit cu flori și lumânări, cum a fost specificat în mesajul de mobilizare răspândit prin social-media. Ceea ce este important de menționat, este faptul că tinerii nici nu știau de ce s-au strâns în Piața Marii Adunări Naționale. Se poate spune că mulți au venit doar pentru a vedea ceva nou sau din simplă curiozitate. Însăși faptul că manifestațiile s-au derulat în mod pașnic este uimitor deoarece s-au strâns câteva mii de tineri.

Un număr mare de oameni ar fi îngreunat controlul situației, lucru observat de frații Ghenadie Brega și Oleg Brega, care se pretind a fi organizatorii demonstrației. În cadrul unui interviu dl. Oleg Brega a descris situația din seara zilei de 6 aprilie ca fiind următoarea: „Pe 6 aprilie, fratele meu (Ghenadie, ndr), împreună cu alți organizatori ai demonstrației, a ieșit în stradă cu lumânări. Au găsit mii de oameni care se aflau acolo cu organizația flash-mobului. Ghenadie a luat megafonul și i-a invitat să meargă în fața clădirii prezidențiale. Când și-au dat seama că erau zeci de mii de oameni acolo, au decis să se întoarcă în piața centrală pentru a controla mulțimea, deoarece, cu doar un megafon, nu puteau controla oamenii. Nu erau suficienți polițiști pentru a asigura securitatea publică. Au decis să oprească protestul la ora 20:00, invitând oamenii să meargă acasă și să revină a doua zi la ora 10:00, când partidele de opoziție organizau un protest legal și oficial. Cu toate acestea, mulți oameni au rămas în piața centrală.

Unii dintre ei au mers la comisia electorală centrală și au încercat să forțeze ușa. Nimeni nu a fost agresiv printre protestatari; aceștia s-au limitat la scuturarea troleibuzelor și microbuzelor în fața monumentului lui Ștefan Cel Mare. Am filmat până în jurul orei 22:00 sau 23:00 PM. Procurorul general, vice-ministrul de interne și o mulțime de oameni importanți stăteau acolo, observau, dar nu făceau nimic pentru a asigura ordinea publică”.¹⁶

---

¹⁵ Orig. – Мы подчеркиваем, что наша акция 6 апреля прошла мирно, никаких нарушений закона допущено не было, что было подтверждено 7 апреля спикером парламента Марианом Лупу в ходе встречи с лидерами прошедших в парламент по итогам голосования партий: Дорином Киртоакэ, Владом Филатом и Серафимом Урекьяном. Лишь спустя 2 часа после окончания акции, в 22.00, на перекрестке улиц Бонулеску Бодони и Штефан чел Маре группа неизвестных лиц пыталась перевернуть маршрутку и троллейбус. Ни один из членов инициативной группы «Я антикоммунист» участия в этой провокации не принимал. [trad.a], Natalia Morari, Заявление 8 aprilie 2009, 05:30 pm, 2009 – <https://natmorar.livejournal.com/2009/04/08/> (accesat în data de 18.05.2022).

¹⁶ Orig. - On the 6th of April, my brother (Ghenadie, ndr), with other organisers of the demonstration, went out into the street with candles. They found thousands of people that were there with the flash-mob organisation. Ghenadie took the megaphone and invited them to go in front of the presidential building. When they realized that tens of thousand of people were there, they decided to come back to the central

Cât despre participarea viitorilor domni parlamentari, precum: Vladimir Filat, Dorin Chirtoacă, Mihai Ghimpu și alții politicieni mai puțin cunoscuți, putem spune că prezența acestora se datorează factorului media de care s-au folosit pentru a-și atrage sprijin. Prin discursuri precum cel al lui Vladimir Filat s-a reușit atragerea maselor: „Am considerat că este absolut necesar să fiu alături de acești tineri minunați, care au înțeles că este necesar să fie în acțiune și să își expună punctul de vedere asupra celor ce s-a întâmplat în aceste alegeri...”.¹⁷ Dorin Chirtoacă și-a dat și el cu părerea despre situație: „Este un protest spontan organizat de tineri, de care am aflat văzând aicea în piață, aflând din presă, am venit să salut pentru că într-adevăr se încearcă votul lor să fie furat...”.¹⁸

În conformitate cu toate cele spuse și mediatizate ulterior de către conducerea democrată, sloganul *Sunt anti-comunist* a putut genera principala mișcare a tinerilor, fapt pentru care a doua zi va intra în istoria Republicii Moldova ca ziua eliberării de comunism și democratizare a statului.

3. Pierderea controlului – proteste și vandalizare

Începutul zilei de 7 aprilie a marcat startul manifestărilor mulțimii care din a ieșit în stradă, în mare parte aceștia fiind „Așa cum afirmă Vulcan (2009), [...tineri în medie 20 de ani”.¹⁹ La început, tinerii se adunaseră din nou pentru a continua manifestările și a-și exprima dorința pentru repetarea alegerilor parlamentare. În realitate, manifestațiile pașnice, pornite de către o persoană/grup anonim, au ieșit de sub controlul liderilor și reprezentanților grupului *Jos comuniștii* și s-au transformat în proteste escaladând spre violențe fenomenal de rapid.

---

square to control the crowd because, with only a megaphone, they couldn't control the people. There weren't enough police to ensure public security. They decided to stop the protest at 20:00 PM, inviting people to go home and to come back the next day at 10:00 AM when the opposition parties were organising a legal and official protest. However, many people remained in the central square. Some of them went to the central electoral commission and tried to force the door open. Nobody was aggressive among the protesters; they limited their activities to shaking trolleybuses and minibuses in front of the monument of Ștefan Cel Mare. I was filming until around 22:00 or 23:00 PM. The general prosecutor, the Vice-Minister of Interior, and a lot of important people were standing there, observing, but doing nothing to ensure public order. [trad.a], Chișinău, one year after the protests – <https://www.balcanicaucaso.org/eng/Areas/Moldova/Chisinau-one-year-after-the-protests-75931> (Bernardo Venturi, Chișinău, one year after the protests, accesat în data de 18.05.2022).

¹⁷ <https://www.youtube.com/watch?v=Bx4RYTaufq4> (Miting anti-comunist la Chisinau - 06 aprilie 2009, accesat în data de 18.05.2022).

¹⁸ *Ibidem*.

¹⁹ <https://www.hotnews.ro/stiri-politic-5557352-audio-live-text-din-chisinau-corespondentul-hotnews-transmite-din-mijlocul-protestatarilor-multimea-mutat-parlament-presedintie-piata-marii-adunari-nationale-primarul-chirtoaca-face-apel-calm-violente.htm> (AUDIO LIVE TEXT din Chisinau. Corespondentul Hotnews.ro transmite din mijlocul protestatarilor: Multimea s-a mutat de la Parlament si Presedintie in Piata Marii Adunari Nationale. Primarul Chirtoaca face apel la calm, violentele au incetat, accesat în data de 18.05.2022).

7 aprilie a fost o zi de marți, o zi lucrătoare, lumea desfășurându-și activitatea cotidiană într-un mod normal. Manifestațiile luaseră din nou amploare încă din dimineața zilei, acest fapt fiind dovedit de numeroasele reportaje ale ziarelor și interviurilor oferite de către protestatari după întâmplări. La ora 10:00 va apărea primul mesaj din partea Nataliei Morari cu următorul conținut: „În urmă cu o jumătate de oră, Procuratura Generală a făcut o declarație potrivit căreia a fost deschis un dosar în baza articolului 205 împotriva organizatorilor acțiunii de ieri. Imediat după conferință au mers la un avocat pentru a întocmi toate împuternicirile și după aceea vor merge în piață. Piața este deja plină. Se desfășoară o mulțime de activități de petrecere. În curând, dacă nu vor fi arestați, băieții vor veni și ei acolo și se vor adresa mulțimii cerând o coaliție civică largă de organizații și partide publice. Până acum, liberal-democrații au luat inițiativa, dar ei continuă să cheme băieții. Pe drumul de întoarcere de la conferința de presă, organizatorii au văzut o coloană mare de studenți de la Universitatea de Stat din Moldova care se îndreptau spre piață. Liceul Prometheus a fost blocat de polițiști pentru a împiedica accesul elevilor de la liceu în piață. Informațiile vor fi puse la dispoziție de îndată ce va fi disponibil accesul la internet. Nu se știe cum se vor desfășura evenimentele, inclusiv arestarea lor”.²⁰

Din comunicat desprindem că Natalia Morari a trecut pe planul doi în aceste acțiuni și că liderii partidelor de opoziție au preluat controlul asupra maselor de oameni. Tot în jurul acestor ore, au fost prezentate o parte din declarațiile lui Vladimir Filat și Dorin Chirtoacă. Pe scurt, acestea vor sugera ca mulțimea să fie calmă și să nu se expună la provocările din partea oficialilor parlamentului sau a președinției²¹. Putem doar presupune că cele prezentate au fost doar o mascaradă deoarece erau la curent cu escaladarea manifestației și doreau stoparea violențelor și a protestelor. Probabil cei doi ori au pomenit despre acest lucru pentru a-și crea pe viitor un fel de alibi, și a poza în oameni drepti. Totuși, posibila nevinovăție a politicianilor poate fi pusă pe seama faptului că mulțimea era deja mare încât controlul ei devenea greu de realizat. Adrenalina din sângele tinerilor își va arată efectul, aceștia fiind ademiniți de

---

²⁰ Orig. – Полчаса назад Генпрокуратура сделала заявление о том, что было возбуждено дело по статье 205 против организаторов вчерашней акции. Сразу после конференции они поехали к адвокату чтобы оформить все доверенности, а после этого поедут на площадь. Площадь уже полная. Там всю выступают партии. Скоро ребята, если не будут арестованы, тоже приедут туда и выступят со сцены с требованием создания широкой гражданской коалиции из числа общественных организаций и партий. Пока либерал-демократы взяли инициативу в свои руки, но они все время звонят ребятам. По дороге с пресс-конференции организаторы видели большую колонну студентов из Молдавского Государственного Университета, которая двигалась по направлению к площади. Лицей "Прометей" был блокирован полицейскими, чтобы лицеисты не имели возможности выйти на площадь. Информация будет появляться по мере наличия возможности доступа к интернету. Как будут развиваться события - неизвестно, включая их арест. [trad.a] – Natalia Morari, Вести с полей. 7 aprilie 2009, 10:25, <https://natmorar.livejournal.com/2009/04/07/> (accesat în data de 18.05.2022).

²¹ <https://www.youtube.com/watch?v=JGU3vRgi0uU> (Curaj.TV - Liderii din opoziție la protestul din 7 aprilie, accesat în data de 19.05.2022).

ideea libertății și nevinovății. Această armă a provocat un prejudiciu psihologic. Putem spune că a fost o tactică de diversiune deoarece printre tineri s-au strecurat, infiltrați, mai mulți agitatori. Numele acestora nu se cunoaște nici în prezent și doar se presupune, că au început agresiunea față de organele de menținere a păcii. Într-un videoclip se aud clar vocile unor persoane care cer ca agresorii, care fac parte din grupul tinerilor, să nu mai arunce cu pietre în forțele de poliție²².

În jurul orei 13:40 un alt mesaj al Nataliei Morari va fi publicat. Acest mesaj oferă o viziune clară asupra situației deja destul de grave: „Poliția a fost masată în fața clădirilor parlamentului și a administrație. Potrivit diferitelor rapoarte, există deja victime, foarte grave. Ferestrele până la etajul 3 al clădirii administrative au fost sparte. Mobila este aruncată de acolo. Clădirea parlamentului a fost incendiată. Partidul Liberal Democrat, care a avut permisiunea pentru astăzi - nu poate controla situația. Am lansat un apel către toate ONG-urile și partidele să se alătore coaliției civice pe care am inițiat-o. Liberal-democrații și Partidul Democrat au depus deja cereri de aderare. Vom avea întâlniri cu Partidul Liberal și cu A.M.N. pe această temă. Ei au început să blocheze comunicațiile celulare în piață. Toate mijloacele de transport în comun din țară sunt blocate. Oamenii nu pot veni în capitală. Suntem bine deocamdată”²³.

Concluzionăm că începând cu ora 10:00 și până la ora 13:00 s-a produs principala escaladare a situației. Conform interviului specificat de Victor Bulgar, student pe atunci în Chișinău, acesta susține că a dorit să iasă la un protest pașnic, însă când a ajuns în fața locului, a descoperit situația era cu totul diferită de așteptările sale: *Deja am văzut că au început să arunce cu pietre, adică se observa că cineva a deturnat protestul pașnic.*²⁴

Din acest moment se poate spune că manifestațiile au escaladat din vina unor persoane necunoscute și au trecut la proteste violente și lupte între mulțime și organele de forță ce se aflau la fața locului. Multe filmări arată că nu toți participanții la manifestare au dorit să ia parte la proteste și încăierarea cu organele de forță ce păzeau

---

²² <https://www.youtube.com/watch?v=IrfDVc1u47s> (Protesters storm parliament in Chisinau: Realitatea TV, accesat în data de 19.05.2022).

²³ Orig. – К зданию администрации и парламенту в массовом порядке вывели полицию. По различным сообщениям уже есть жертвы, очень серьезные. В администрации разбиты окна до 3-го этажа. Оттуда выбрасывают мебель. Подожгли здание парламента. Либерально-демократическая партия, которая имела на сегодня разрешение, - контролировать ситуацию не может. Мы распространили обращение к представителям всех общественных организаций и партий войти в инициированную нами гражданскую коалицию. О вхождении уже заявили либерал-демократы и Демократическая партия. Сейчас состоятся встречи по этому поводу с Либеральной партией и АМН. На площади начали блокировать сотовую связь. Весь публичный транспорт в стране заблокирован. Люди не могут приезжать в столицу. Мы пока в порядке. [trad.a] – Natalia Morari, Кишинев, центр.. 7 aprilie 2009, 13:40, 2009, <https://natmorar.livejournal.com/2009/04/07/> (accesat în data de 19.05.2022).

²⁴ <https://tv8.md/2021/04/07/video-camerawoman-marturiile-celor-plecati-din-moldova-dupa-7-aprilie-2009> (Mărturiile celor plecați din Moldova după 7 aprilie 2009, accesat în data de 19.05.2022).

clădirile. Protestele s-au agravat din ce în ce mai mult; violențele și bătăile dintre protestatari și organele de forță au continuat până în momentul în care trupele organelor de ordine au fost nevoite să se ascundă în clădirile administrative, pentru a permite evacuarea fără probleme a funcționarilor din clădirile statului. Conform unui mesaj pe grupurile de socializare publicat de un tânăr pe nume Viorel Mardare, a cărui mamă lucra în Parlamentul Moldovei având o funcție de redactor, toți funcționarii aveau să fie evacuați împreună cu restul muncitorilor printr-un traseu special²⁵.

După amiază situația s-a înrăutățit dramatic. Liderul P.L.D.M., Vladimir Filat, va încerca să intervină și să calmeze protestatarii.. În interviul acordat canalului TV Мир [TV Lume], Filat a fost întrebat de ce a venit la Parlamentul Republicii Moldova, răspunsul fiind următorul: „Am venit să ajut copiii ăștia să iasă de sub această influență, este deja lipsit de sub orice control uitați ce se întâmplă, sânt foarte mulți provocatori, nu asta a fost sensul acestei acțiuni, uitați-vă ce se întâmplă”.²⁶

Se prevedea o amplă luptă între mai multe tabere. Prima fiind cea care a stat la baza protestelor violente: partidele de opoziție împreună cu manifestații, a doua – polițiștii care au doar ca scop apărarea legii. Vandalizarea președinției și a parlamentului a avut loc din motive neclare. Putem estima că protestatarii au încercat să-și arate nemulțumirea față de rezultatele alegerilor și de aceea au recurs la actele de vandalism. În mai multe filmări de la fața locului persistă cadre în care imaginea lui Vladimir Voronin este călcată în picioare²⁷ și cum au fost rupte emblemele P.C.R.M. de pe fațadele clădirilor Când mulțimea a putut pătrunde în interiorul clădirii, indivizi au vandalizat birourile și au distrus numeroase documente. Asaltul Parlamentului a generat o problemă mai mare; de această dată s-au folosit și lacrimogene și chiar și flashbang-uri²⁸, ceea ce i-a înfuriat și mai tare pe protestatari. Situația a fost calmată de Călin Vieru, fiul poetului Grigore Vieru, care în momentul protestelor făcea parte din tabăra partidului P.L.D.M. Cuvintele acestuia au avut un efect de calmare a situației acesta cerând soluționarea verbală a problemelor și încetarea luptei dintre scutierii forțelor de ordine și protestatari.

Finalul zilei s-a remarcat prin calmarea situației și revenirea la o normalitate; mai multe personalități au luat cuvântul, remarcându-se și Natalia Morari care a adresat mulțimii următoarele: „[...]sunteți de acord ca noi tinerii să declarăm alegerile repetate?”.²⁹ Spre finalul zilei, în lumina reflectoarelor s-a aflat și Teodor

---

25

https://www.facebook.com/7aprilie2009/posts/pfbid07Yg1MKcGzqUpWP6CTuVc7aWqtvDhRLNjZg_u7uceNu_WYXwv7yDSN5pKJegnhYeLL9l (accesat în data de 19.05.2022).

²⁶ https://www.youtube.com/watch?v=H86_sMLgSR4 (Imagini noi Ce faceau liderii politici la 7 aprilie, accesat în data de 19.05.2022).

²⁷ <https://www.youtube.com/watch?v=vxrR8cGV8yA&list=PLRGrqTXA1PnaWV9TihRZ7wjQR8A9849QH&index=9> (Revoluția de la 7 aprilie. Partea 5, accesat în data de 19.05.2022).

²⁸ <https://www.youtube.com/watch?v=XVGKFaCJvrg&list=PLRGrqTXA1PnaWV9TihRZ7wjQR8A9849QH&index=7> (Revoluția de la 7 aprilie. Partea 7, accesat în data de 19.05.2022).

²⁹ <https://www.youtube.com/watch?v=w7PaByoS9DU&list=PLRGrqTXA1PnaWV9TihRZ7wjQR8A9849QH&index=2> (Revoluția de la 7 aprilie. Partea 12, accesat în data de 19.05.2022).

Cârnaț a propus următoarele: „[...]de votarea celor trei reprezentanți ai partidelor de opoziție să conducă aceste manifestații se va ocupa Chirtoacă ...”.³⁰

După toate aceste evenimente putem conchide că lupta a fost câștigată de fapt de opoziție, care a profitat de oportunitate și a încercat să calmeze situația atrăgându-și după simpatia. Totodată mass-media și social-media au jucat un rol important în această răsturnare de situație, cele două mijloace de comunicare influențând foarte mult opinia publică de atunci.

4. O încercare de calmare – situațiile inedite din 8 – 9 aprilie

A doua zi după ce violențele dintre protestatari și organele de forță s-a potolit, au mai persistat câteva ieșiri ale mulțimii, totuși pașnice. Acestea se datorează în mare parte întâmplărilor ce avuseră loc în noaptea dintre 7 – 8 aprilie. Conform mai multor surse video și interviuri acordate de către martori, poliția din Chișinău a fost sesizată să oprească sau să contracareze e orice manifestări. Ordinele au venit din partea lui Vladimir Voronin, transmise către fostul Ministrul de Interne de pe atunci, Gheorghe Papuc. Conform stenogramelor ordinul suna astfel: [...]să fie curățată piața de protestatari³¹. Afirmatia nu se poate confirma, putând fii doar asociată cu mărturiile lui Gheorghe Papuc, ceea ce ridică o altă întrebare: la ordinele cui se afla poliția? În decizia Judecătoriei Centrale a Municipiului Chișinău, din data de 19 ianuarie 2015, asupra învinuiților dl. Gheorghe Papuc și dl. Botnari Vladimir, primul este învinuit pentru comiterea următoarelor fapte: „[...] aplicarea torturii, forței fizice și a relexor tratamente în privința mai multor persoane civile, ceia ce a dus la discreditarea și lezarea imaginii, prestigiului și autorității organelor afacerilor interne, în consecință – a statului (dosarul nr.1a-287/14, ianuarie 2015, para 9)”.³²

Astfel, în spatele situației nefaste provocate de către poliție, în noaptea din 7 – 8 aprilie se poate vedea o urmă a unor persoane co-interesate în acest lucru. Dialogurile autorităților din aceea zi pot fi confirmate prin surse terță. Conform interviului, pe care i l-am luat dl. Liviu Benu³³ au reieșit următoarele: *Conform urmării oficiale din partea departamentului de investigații în dosarul 7 aprilie, oficial în urma nopții din 7 spre 8 aprilie au decedat 4 persoane în urma unor traume provocate de către poliție: Valeriu Boboc, Ion Tabuleac, Eugen Țapu și Maxim Caniscev. Doar singurul caz a fost dus la capăt, cazul lui Valeriu Boboc, învinuit fiind polițistul dl. Ion Perju, ulterior condamnat la 10 ani privațiune de libertate pentru omorul dat. Totuși, în declarația*

³⁰ *Ibidem.*

³¹ „Revoluția Twitter” din aprilie 2009, o revoluție neterminată, <https://www.dw.com/ro/revolu%C8%9Bia-twitter-din-aprilie-2009-o-revolu%C8%9Bie-neterminat%C4%83/a-19171090> (accesat în data de 20.05.2022).

³² I. Busuioc, Șt. Nița, V. Brașoveanu, Dosarul nr.1a-287/14, Judecătoriei Centru, Chișinău, 2015, p.3.

³³ Liviu Benu – O simplă persoană, din Republica Moldova ce a contribuit enorm la lucrarea dată prin oferirea anumitor documente și detalii.

oficială din certificatul de deces cauza morții este – Intoxicare cu gaz necunoscut. Celelalte 3 cazuri nu au fost confirmate, ulterior pentru Ion Tabuleac autoritățile au menționat că tânărul s-a urcat pe un stâlp de înaltă tensiune și s-a aruncat în gol și că el suferea de o boală psihică. Despre Eugen Țapu, cauza decesului a fost strangularea proprie³⁴ din cauza datoriilor bănești, locul acestei sinucideri fiind podul unui bloc de pe strada Albișoara 13/1 din Chișinău. Ultimul caz a lui Maxim Casnicev nu a fost mediatizat în presă; conform autorităților, tânărul s-a sinucis înecându-se în lacul Ghidighici, fiind dat în căutare încă pe 11 martie 2009. În afară acestea, mai persistă și alte două victime care au decedat în urma leziunilor primite: Radu Ciobanu a decedat pe 24 iunie 2009 din cauza bătăilor primite în Comisariatul Central și General al Poliției din Chișinău; a doua persoană, Vasile Dumitrescu, a decedat în mai 2014³⁵.

Următoarea persoană interviuată, dl. Victor Bulgar,³⁶ într-un interviu acordat mi-a povestit mai multe episoade legate de evenimentele dintre 6 și 9 aprilie, la care a participat. Acesta, împreună cu fratele său, au simțit din plin gustul amar al nedreptății din partea oficialilor. În interviul acordat, Victor Bulgar a redat pe larg evenimentele din 8 aprilie și ce a urmat după acestea: *Împreună cu fratele meu, am ieșit pașnic la manifestările din 6 aprilie, ziua a fost destul de pașnic. Apoi, pe 7 aprilie, am ieșit tot la manifestații care pentru început au fost duse în mod pașnic; cu toate acestea, peste o jumătate de oră, unii indivizi au început să se manifeste la adresa poliției și clădirilor administrative. Toate acestea au creat atenție din partea noastră din motivul că ieșisem la manifestații – nu la vandalizat sau stricat ceva din împrejur. Toate acestea m-au făcut să înțeleg mai apoi că persoanele date au fost unii infiltrați. Personal, nu am participat la violențe în ziua de 7 aprilie, nefiind cointeresat în escaladarea situației. Pe 8 aprilie ieșisem în oraș pentru a vedea cele întâmplate, de această dată am constatat distrugerile înfăptuite și situația gravă. Apoi, ne-am îndreptat acasă; la TV arătau că sunt manifestații în centrul orașului și despre faptele întâmplate în noaptea de către polițiști. Am ieșit și noi la protest, însă deja pe la orele 22:00 lumea începuse să se rărească, în acel moment eu și fratele am plecat la stația în fața Teatrului de Operă și Balet, însă transportul în acea zonă nu mai circula. Din această cauză am încercat să mergem pe jos, însă în acel moment am observat cinci oameni în civil care fugeau după un grup de oameni; am pornit camera, unul dintre ei a observat că am început să filmez și din această cauză mi-au întors brațele la spinare și m-au dus în spatele la guvern, unde m-au lovit cu bastonul și nu doar. Apoi am fost imbarcat în mașină, m-au dus la comisariatul de la Buiucani, unde am fost bătut de mai mulți indivizi, din această cauză am primit și leziuni grave la coccisului. Am fost*

---

³⁴ Alina Radu, Poliția a declarat familiei că Eugen s-a spânzurat cu șireturile de la încălțări, 2009, <https://www.zdg.md/editia-print/stiri-vechi/politia-a-declarat-familiei-ca-eugen-s-a-spanzurat-cu-sireturile-de-la-incaltari/> (accesat în data de 20.05.2022).

³⁵ Liviu Benu, Protestele din Republica Moldova, din primăvara anului 2009, Interviu, 2022.

³⁶ Victor Bulgar – Persoana ce a pățimit în urma acelor zile și asupra cărei s-au răsfrâns anumite acțiuni coșmare.

învinuit de vandalism și violență efectuate cu o zi înainte. Am fost încarcerat în centrul de detenție, unde am petrecut o noapte; în acea cameră cu mine mai erau încă vreo 10 persoane, tot tineri ca și mine. În afară de aceasta, și celelalte camere erau pline cu tineri și tinere. Unii erau și mai maltratați decât mine. A doua zi am fost cu un alt polițist până acasă în Buiucani, unde m-am văzut cu mama și am spus că totul este în regulă. Acestea au fost întâmplările din zilele date, cu toate că discuții între mine și polițiști au mai fost, dar nu le mai țin minte detaliat. În timpul judecării, am fost sesizat de mai multe ori din cauza pușinelor mărturii și dovezi. Unicul lucru care am primit a fost o propunere din partea polițistului dl. Sergiu Spălatu, care în schimb la 5 mii de lei m-a rugat să îmi retrag acuzațiile despre dumnealui. În rest, am schimbat 5 advocați și până în final am decis să nu mă mai lupt din cauza stresului și nevoii de însănătoșire...³⁷

Interviurile respective și toate informațiile anterioare ne prezintă faptul că la baza acțiunilor derulate de către forțele de ordine au participat anumite personalități, principalii vinovați fiind văzuți Vladimir Voronin, Gheorghe Papuc și alții. Cu toate acestea, nici în prezent nu se cunoaște din partea cui a venit ordinul pentru declanșarea agresiunii contra tinerilor și altor participanți.

Există un videoclip din data de 8 aprilie, în care lucrurile arătau cu totul diferit, sau mai bine zis – mult mai calm. Oamenii nu au mai ieșit la manifestare în fața clădirilor administrative. Manifestările începuseră doar în seara zilei de 8 aprilie, cum a precizat și Victor Bulgaru. Apar astfel mai multe necunoscute printre care și *unde se aflau persoane precum Vladimir Voronin sau Gheorghe Papuc în acel moment și cu ce se ocupau?*

Concluzie

Din informațiile oferite de serviciile media și personajele din mediul politic moldovenesc, se poate înțelege că tinerii au ieșit de bună voie la manifestații și proteste. Acest lucru, după cum am putut observa din numeroasele constatări, și surse expuse, reprezintă doar o mică parte a adevărului. În condițiile în care istoria cunoaște o multitudine de evenimente asemănătoare, în spatele fiecărui întâmplări similare se află anumite persoane. Problema noastră însă se axează în principiu pe faptul că un grup de persoane a dorit să arate altui grup de persoane forța de care dispune aceasta (*tineretul*).

Tot odată, protestele date au creat prin sine două probleme mult mai mari ce se vor suprapune în istoria Republicii Moldova pentru o perioadă de 3 ani. Pe de altă parte, s-a creat și o punte favorabilă pentru ascensiunea partidelor pro-europene pe arena politică. Toate schimbările sunt resimțite și astăzi în mediul politic moldovenesc, prin lupta pentru putere dintre partide.

---

³⁷ Victor Bulgar, Protestele din Republica Moldova, din primăvara anului 2009, Interviu, 2022.

Concluzionând, Republica Moldova a fost și este încă în prezent afectată de problemele politice pe care le creează însăși statul cu ajutorul anumitor pârgii. Manipularea maselor prin intermediul diferitor probleme creează în sine o tulburare socială, din care politicienii profită de situație. Cealaltă fațetă a tuturor evenimentelor de la Chișinău poate fi caracterizată, de asemenea, și prin anumite mentalități, care împart societatea între susținătorii ai estului și susținătorii ai vestului, lucru observabil și în alte foste țări comuniste.

Bibliografie selectivă

I.Documente

Judecătoria Centru, Chișinău, *Busuioc, Șt. Nița, V. Brașoveanu, Dosarul nr.1a-287/14*, 2015.

II.Interviuri

D. Damian, *Protestele din Republica Moldova, din primăvara anului 2009*, Interviu, 2022.

Liviu Benu, *Protestele din Republica Moldova, din primăvara anului 2009*, Interviu, 2022.

Victor Bulgar, *Protestele din Republica Moldova, din primăvara anului 2009*, Interviu, 2022.

III.Webografie

<http://old.cec.md/index.php?pag=news&id=1178&l=ro&start=10> (accesat în data de 16.05.2022). Parlamentul Republicii Moldova, *Codul ElectoralNr. CE1281/1997*.

<https://www.parlament.md/CadrulLegal/Codulelectorat/tabid/153/language/ro-RO/Default.aspx> (accesat în data de 16.05.2022).

<https://www.parlament.md/LinkClick.aspx?fileticket=%2BfytU8OK7%2B0%3D&tabid=96&language=ro-RO> (accesat în data de 16.05.2022).

<http://www.e-democracy.md/elections/parliamentary/2009/exit-poll/> (accesat în data de 16.05.2022).

<https://www.europarl.europa.eu/cmsdata/146815/20090921ATT60967RO.pdf> (accesat în data de 16.05.2022).

<http://www.e-democracy.md/elections/parliamentary/2009/info/> (accesat în data de 16.05.2022).

<https://www.parlament.md/LinkClick.aspx?fileticket=%2BfytU8OK7%2B0%3D&tabid=96&language=ro-RO> (accesat în data de 16.05.2022).

https://www.youtube.com/watch?v=AaNZFrS4_Ak (accesat în data de 18.05.2022).

https://www.youtube.com/watch?v=AaNZFrS4_Ak (accesat în data de 18.05.2022).

<https://natmorar.livejournal.com/2009/04/07/> (accesat în data de 18.05.2022).

<https://natmorar.livejournal.com/2009/04/08/> (accesat în data de 18.05.2022).

<https://www.youtube.com/watch?v=LL3ty9jZ4nM> (accesat în data de 18.05.2022).

<https://www.youtube.com/watch?v=V9dFHs5DO60> (accesat în data de 18.05.2022).

<https://www.balcanicaucaso.org/eng/Areas/Moldova/Chisinau-one-year-after-the-protests-75931> (accesat în data de 18.05.2022).

<https://www.youtube.com/watch?v=Bx4RYTaufq4> (accesat în data de 18.05.2022).

<https://www.hotnews.ro/stiri-politic-5557352-audio-live-text-din-chisinau-corespondentul-hotnews-transmite-din-mijlocul-protestatarilor-multimea-mutat-parlament-presedintie-piata-marii-adunari-nationale-primarul-chirtoaca-face-apel-calm-violente.htm> (accesat în data de 18.05.2022).

<https://natmorar.livejournal.com/2009/04/07/> (accesat în data de 18.05.2022).
<https://www.youtube.com/watch?v=JGU3vRgj0uU> (accesat în data de 19.05.2022).
<https://www.youtube.com/watch?v=IrfDVc1u47s> (accesat în data de 19.05.2022).
<https://natmorar.livejournal.com/2009/04/07/> (accesat în data de 19.05.2022).
<https://tv8.md/2021/04/07/video-camerawoman-marturiile-celor-plecati-din-moldova-dupa-7-aprilie-2009> (accesat în data de 19.05.2022).
<https://www.facebook.com/7aprilie2009/posts/pfbid07Yg1MKcGzqUpWP6CTuVc7aWqtvDhRLNJZgu7uceNuWYXwv7yDSN5pKJegnhYeLL9l> (accesat în data de 19.05.2022).
https://www.youtube.com/watch?v=H86_sMLgSR4 (accesat în data de 19.05.2022).
<https://www.youtube.com/watch?v=vxrR8cGV8yA&list=PLRGrqTXA1PnaWV9TihRZ7wjQR8A9849QH&index=9> (accesat în data de 19.05.2022).
<https://www.youtube.com/watch?v=XVGKFaCJvrg&list=PLRGrqTXA1PnaWV9TihRZ7wjQR8A9849QH&index=7> (accesat în data de 19.05.2022).
<https://www.youtube.com/watch?v=pizPhjiDogA&list=PLRGrqTXA1PnaWV9TihRZ7wjQR8A9849QH&index=5> (accesat în data de 19.05.2022).
<https://www.youtube.com/watch?v=w7PaByoS9DU&list=PLRGrqTXA1PnaWV9TihRZ7wjQR8A9849QH&index=2> (accesat în data de 19.05.2022).
„Revoluția Twitter” din aprilie 2009, o revoluție neterminată,
<https://www.dw.com/ro/revolu%C8%9Bia-twitter-din-aprilie-2009-o-revolu%C8%9Bie-neterminat%C4%83/a-19171090> (Accesat în data de 20.05.2022).
Alina Radu, *Politia a declarat familiei că Eugen s-a spânzurat cu șireturile de la încălțări,* 2009, <https://www.zdg.md/editia-print/stiri-vechi/politia-a-declarat-familiei-ca-eugen-s-a-spanzurat-cu-sireturile-de-la-incaltari/> (Accesat în data de 20.05.2022).
<https://www.youtube.com/watch?v=4VgzSKKpId4> (Accesat în data de 20.05.2022).